

Vragenlijst voor evaluatie gebruik dynamisch communicatie ondersteunend hulpmiddel door kinderen en jongeren met een (ernstig) meervoudige beperking

Auteurs

Denise C. R. M. Koeken
 Tania T. van den Maagdenberg
 Stijn R. J. M. Deckers

Achtergrond

Logopedie
 Logopedie
 Orthopedagogiek

Contactgegevens

denisekoeken@live.nl
 taniavdm94@gmail.com
 YRRUJWWHU#VDDDF

Deze vragenlijst is ontwikkeld in nauwe samenwerking met de logopedistes van Tytylschool Rotterdam. Wij hebben ons gebaseerd op bestaande, gevalideerde instrumenten, zoals het AAC Profile van dr. Tracy Kovach en de Communication Matrix van dr. Charity Rowland en de lijst verder aangescherpt op basis van verschillende discussies met ouders, orthopedagogen, logopedisten, ergotherapeuten, fysiotherapeuten, leerkrachten en klassenondersteuners. Deze vragenlijst is ontwikkeld binnen het afstudeeronderzoek van Denise Koeken en Tania van den Maagdenberg voor de opleiding Logopedie aan de Fontys Paramedische Hogeschool te Eindhoven.

Inhoudsopgave

Algemeen.....	3
Onderdeel A Randvoorwaarden	4
Onderdeel B Behandel-evaluatie.....	9
Onderdeel C Ouders/Leerkrachten	16

Achtergrond en ontwikkeling vragenlijst

De basis van deze vragenlijst ligt bij de beschrijving van communicatieve competentie door Janice Light (in Light & McNaughton, 2014). Zij onderscheidt hierin vier onderdelen: (1) Sociale competentie, ofwel het kunnen leggen van contact, beurtgeven en beurt nemen, initiatieven nemen, antwoorden geven, (2) Strategische competentie, ofwel welk plan heb je in gedachten om een gesprek of mededeling te doen (wat moet eerst komen en wat moet daarop volgen)?, (3) Operationele competentie, ofwel de uitvoering van het plan (hoe vertel ik het, hoe vang ik aandacht, hoe benader ik iemand, hoe zet in het hulpmiddel hiervoor in?), en (4) Linguïstische competentie, ofwel de wijze waarop je iets uit, formuleert, vertelt (spraak, gebaren, symbolen, foto's). Daarnaast is rekening gehouden met de interne en externe factoren die de communicatieve competentie bepalen en kunnen beïnvloeden, zoals beschreven in Deckers, Van Zaalen, Stoep, Van Balkom en Verhoeven (2016).

Het doel van deze vragenlijst is om over alle verschillende onderdelen hiervan informatie te vergaren en overzichtelijk te krijgen. Hiervoor is een breed scala aan bestaande instrumenten naast elkaar gelegd. De volgende instrumenten zijn hiervoor gebruikt: het Augmentative and Alternative Communication Profile (Kovach, 2009), lijsten voor communicatieve functies (Van den Dungen, 2011), de Communication Matrix (Rowland, 2010), de Behavior Rating Inventory of Executive Functions (Gioia et al, 2000), de Pediatric Evaluation of Disability Inventory (Haley et al., 1992), de Vineland Adaptive Behavior Scales (Sparrow et al., 1984) en de Vineland Screener (Scholte et al., 2008), de Grammaticale Analyse van Taalontwikkelingsstoornissen (Bol & Kuiken, 1989) en Social Network Inventory (Blackstone & Hunt-Berg, 2008). Passende items zijn samengevoegd tot één grote itempool. Dubbele items zijn eruit gefilterd. Bewoording van items is aangepast en passend gemaakt voor de doelgroep van deze vragenlijst. Deze vragenlijst is vervolgens verder ontwikkeld door verschillende rondes van expert reviews. Door gesprekken met verschillende experts op dit gebied is de lijst verder aangescherpt. Wij bedanken hiervoor alle ouders, orthopedagogen, logopedisten, ergotherapeuten, fysiotherapeuten, leerkrachten en klassenondersteuners die hieraan hebben bijgedragen met hun kritische feedback en verdere input.

Algemeen

Deze vragenlijst is ontwikkeld om professionals te ondersteunen in (de evaluatie van) het behandeltraject bij een cliënt met een meervoudige beperking die communiceert gebruikmakend van een Dynamisch Communicatie Ondersteunend Hulpmiddel (DCOH). Op het moment dat er gekeken wordt of een cliënt daar baat bij zal hebben, zijn er een aantal punten die door het multi- of interdisciplinaire team rondom de cliënt in overweging genomen moeten worden. Deze punten zijn verwerkt in onderdeel A: Randvoorwaarden. Dit onderdeel bevat de vaardigheden die voorwaardelijk zijn om te kunnen komen tot effectieve communicatie. Op basis van deze gegevens kan er voor de cliënt een beginsituatie beschreven worden, wat kan helpen bij de keuze en het inrichten van een DCOH. Onderdeel B kan de logopedist ondersteunen in het evalueren van het behandeltraject om te bepalen of het DCOH aansluit bij de betreffende cliënt. Aangeraden wordt om na 3 maanden te evalueren als een DCOH net geïmplementeerd is bij een cliënt. Hierbij is het van belang dit aan de start van het behandeltraject ook in te vullen, zodat dit vergeleken kan worden met de daaropvolgende evaluaties. Als een cliënt al langer een DCOH gebruikt, kan er na 6 maanden geëvalueerd worden. Bij dit evaluatieformulier is het van belang eerst de gegevens uit onderdeel A te controleren op eventuele veranderingen, omdat deze randvoorwaarden van invloed zijn.

De volgende antwoordmogelijkheden worden gehanteerd:

- Altijd
- Bijna altijd
- Soms
- Bijna nooit
- Nooit
- ? (Weet ik niet)
- n.v.t. (Niet van toepassing voor deze cliënt)

Bij het selecteren van een antwoord waar een * bij staat, gaat de vragenlijst verder bij de lettervragen (A., B., etc.). Als u dit antwoord niet geselecteerd heeft, dan hoeft u de lettervragen niet in te vullen en kan u doorgaan met de cijfervragen (1., 2., etc.).

In de lijst is gebruik gemaakt van de term 'cliënt'. In andere contexten kan hier ook het kind, de (jong) volwassene of de leerling gelezen worden. Ook wordt er in sommige items verwezen naar school. Deze vragenlijst is echter ook toepasbaar voor andere contexten, waardoor hier ook een andere context zoals een zorginstelling, een medisch kinderdagverblijf, revalidatiecontext enzovoorts gelezen kan worden.

ONDERDEEL A RANDVOORWAARDEN

Onderdeel A Randvoorwaarden

Algemene informatie over de cliënt

Bijvoorbeeld: Naam, leeftijd, syndroom, welk communicatie ondersteunend hulpmiddel

Datum van invullen:

Is er sprake van een van de volgende problemen in de gezondheidssituatie of het functioneren van de cliënt?

Ademhalingsproblemen	Frequente middenoorontsteking
Hartproblemen	Frequente verkoudheid die minimaal een week aanhoudt
Epilepsie	Gehoerverlies
Slaapproblemen	Auditieve verwerkingsproblemen
Problemen in het afweer-/ auto immuun systeem	Verminderd gezichtsvermogen
Problemen in de sensorische Integratie	Apraxie
Afasie	Dyspraxie

Randvoorwaarden

Dit onderdeel is opgedeeld in 3 clusters: (1) input van een signaal, (2) verwerking van dat signaal en (3) de output of de reactie op dat signaal. Met een signaal wordt bijvoorbeeld een boodschap bedoeld, die u tegen de cliënt zegt, gebaart of laat zien op een DCOH, maar kan ook een prikkel vanuit de omgeving of een lichaamsgebonden signaal zijn. De vragen zijn gekoppeld aan ICF-CY-codes. Onderdeel A kan ingevuld worden op basis van reeds verzamelde informatie in het dossier en op basis van recente observaties. Het is hierbij van belang dat het gaat om recente informatie waarbij als richtlijn wordt gesteld dat de informatie maximaal een half jaar oud is. Als dit niet het geval is, is het van belang dat er navraag wordt gedaan over het invullen van deze onderdelen bij betrokken (zorg)professionals, de directe omgeving als ouder en waar mogelijk bij de cliënt zelf. Met (zorg)professionals worden alle professionals bedoeld die (para)medische zorg verlenen aan de cliënt, maar ook leerkrachten, (ortho)pedagogen, GZ-psychologen en groeps- of woonbegeleiders.

ONDERDEEL A RANDVOORWAARDEN

Input

Vraag	Antwoord	ICF-CY code
1. Laat de cliënt op zijn/haar wijze een reactie zien bij het noemen van zijn/haar naam?		B140
2. Is de cliënt in staat minimaal 5 gelijkende handelingen met een opdracht/taak van een zorgprofessional bezig te zijn?		B1400
3. Is de cliënt snel afgeleid door:		B140
▪ Gevoel, gezicht of stem van een persoon ▪ Veranderingen in de omgeving ▪ (voor de cliënt) Interessante objecten ▪ Interne prikkels		D1600 D1601 D1608 D160
4. Verschilt dit per situatie? (In geval van ja; benoem in welke situatie de cliënt sneller is afgeleid)	nl.:	B140
5. Oogt de cliënt wakker/energiek genoeg om therapie te volgen?		B130
6. Oogt de cliënt nog energiek na het uitvoeren van één korte taak? (5 minuten)		B130
7. Varieert de energie/concentratie van de cliënt gedurende de dag? (In geval van ja; benoem de betere momenten van de dag)	nl.:	B130
8. Lijkt de cliënt bewust van zijn omgeving?		B110
9. Merkt de cliënt zelf dingen op? (een bekende die de kamer binnen komt, een interessante afbeelding, etc.)		B110
10. Ziet de cliënt goed (zonder problemen)?		B1561
A. Heeft de cliënt een bril/lenzen?		B1561
B. Kan het hiermee 100% (zonder problemen) zien?	nl.:	
11. Kan de cliënt kleuren onderscheiden/zien?		B1561
12. Kan de cliënt gericht ergens naar kijken voor 30 seconden?		B1400 D110
13. Hoort de cliënt goed (zonder problemen)?		B1560
A. Heeft de cliënt een gehoorhulpmiddel? (apparaat/implantaat)	nl.:	B1560
B. Hoort het hiermee zonder problemen? (gehoor tussen 0-20 dB)		B1560
14. Laat de cliënt op zijn of haar wijze reactie zien als u hem/haar aantikt op zijn/haar arm of been?		B1564
15. Is de cliënt gevoeliger voor één van de sensorische kanalen? (visueel, auditief, tactiel etc.)	nl.:	B1568

ONDERDEEL A RANDVOORWAARDEN

Verwerking

Vraag	Antwoord	ICF-CY Code
1. Past de cliënt zich zonder problemen aan bij verandering van routines?		B1250
2. Kopieert de cliënt gemodelleerd gedrag door een volwassene:		D130
▪ Uit zichzelf ▪ Na stimulatie van de volwassene		
3. Vindt de cliënt vanaf verschillende locaties op de school (wc, gymzaal, behandelkamer) de weg naar zijn/haar eigen klas terug?		B1141
4. Maakt de cliënt onderscheid tussen ochtend of middag? (of school al bijna klaar is of niet)		B1140
5. Maakt de cliënt onderscheid tussen anderen en zichzelf?		B11420
6. Maakt de cliënt zelfstandig doelbewust keuzes tussen twee of meer voorwerpen die tegelijkertijd worden aangeboden?		D177
7. Behoudt een cliënt het algemene overzicht en raakt het niet verschrikt in details?		B1641 B1644
8. Lost de cliënt zelf problemen weer op?		B1646
9. Voert de cliënt taken uit die meer dan één handeling vereisen?		B1641
10. Voert de cliënt zelf eigen ideeën uit?		B1641
11. Lijkt het de cliënt een adequate hoeveelheid tijd (normaal) te kosten om de prikkel/het signaal te verwerken?		B1600
12. Begrijpt de cliënt éénwoordsuitingen aangeboden in:		
▪ Gesproken woorden ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Niet-officiële (zelfbedachte) gebaren ▪ Pictogrammen ▪ Plaatjes/foto's ▪ Geschreven woorden		B16700 B16702 D320 D3151 D3152 D3152 D166 D325
13. Begrijpt de cliënt tweewoordsuitingen aangeboden in:		
▪ Gesproken woorden ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Niet-officiële (zelfbedachte) gebaren ▪ Pictogrammen ▪ Plaatjes/foto's ▪ Geschreven woorden		Zie 12.
14. Begrijpt de cliënt meerwoordsuitingen (3 of meer woorden) aangeboden in:		
▪ Gesproken woorden ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Niet-officiële (zelfbedachte) gebaren ▪ Pictogrammen ▪ Plaatjes/foto's ▪ Geschreven woorden		Zie 12.

ONDERDEEL A RANDVOORWAARDEN

Output

Vraag	Antwoord	ICF-CY Code
1. Toont de cliënt belangstelling in:		B112
▪ Naaste familie ▪ Verre familie ▪ Vrienden ▪ Kennissen / leeftijdsgenoten ▪ Hulpverleners ▪ Andere dienstverleners ▪ Onbekenden		E310 E315 E320 E325 E355 E360 E345
2. Speelt de cliënt samen met:		B112
▪ Naaste familie ▪ Verre familie ▪ Vrienden ▪ Kennissen / leeftijdsgenoten ▪ Hulpverleners ▪ Andere dienstverleners ▪ Onbekenden		E310 E315 E320 E325 E355 E360 E345
3. Deelt de cliënt speelgoed/eigendommen met anderen?		B112
4. Laat de cliënt een reactie zien op zijn/haar wijze bij emoties van anderen?		B152
5. Overziet de cliënt de gevolgen van zijn/haar gedrag?		B112
6. Geeft de cliënt eigen ongemakken en/of pijn aan op zijn/haar wijze?		B152
7. Is de cliënt gemotiveerd om een taak van de zorgprofessional uit te voeren?		B1301
8. Kan de cliënt zonder ondersteuning rechtop blijven zitten voor minimaal één minuut?	*Bij negatief antwoord	D4153
A. Kan de cliënt met ondersteuning rechtop blijven zitten voor minimaal één minuut?	*Bij positief antwoord	D4153
B. Heeft de cliënt altijd deze ondersteuning tot zijn/haar beschikking?		D4153
9. Zit de cliënt in een ontspannen houding als hij/zij rechtop zit (met of zonder ondersteuning)?		D4153
10. Kan de cliënt zijn/haar arm strekken om naar een voorwerp recht voor zich uit te reiken?		B147
11. Kan de cliënt zijn/haar arm strekken om naar een voorwerp boven zich te reiken?		B147
12. Kan de cliënt een klein voorwerp zoals een knikker met duim en wijsvinger oppakken?		B147
13. Kan de cliënt met een (kleur)potlood een streep zetten op een papier? (Deze hoeft niet recht te zijn)		B147
14. Kan de cliënt een puzzelstukje hanteren en roteren door zo legpuzzel van ten minste 6 stukjes te kunnen maken?		B147

ONDERDEEL A RANDVOORWAARDEN

15. Kan de cliënt een nee-schuddende hoofdbeweging maken?		B147
16. Kan de cliënt een ja-knikkende hoofdbeweging maken?		B147
17. Kan de cliënt het hoofd zonder ondersteuning rechtop houden voor minimaal één minuut?	*Bij negatief antwoord	B147
A. Kan de cliënt met ondersteuning het hoofd rechtop houden voor minimaal één minuut?	*Bij positief antwoord	B147
B. Heeft de cliënt altijd deze ondersteuning tot zijn/haar beschikking?		B147
18. Is de hoofdhouding ontspannen (met of zonder ondersteuning)?		D4153

Ruimte voor aanvullende opmerkingen passend bij onderdeel A Randvoorwaarden

ONDERDEEL B BEHANDELEVALUATIE

Onderdeel B Behandelevaluatie

Dit onderdeel wordt door de logopedist ingevuld op basis van recente observaties tijdens (logopedische) behandelingen of spontane communicatieve situaties. Belangrijk is dat vooraf aan het invullen van onderdeel B, een eerder ingevulde versie van onderdeel A gecontroleerd wordt op veranderingen.

De volgende antwoordmogelijkheden worden gehanteerd:

- Altijd
- Bijna altijd
- Soms
- Bijna nooit
- Nooit
- ? (Weet ik niet)
- n.v.t. (Niet van toepassing voor deze cliënt)

- ZO Zonder ondersteuning/stimulans/prompt van een persoon
- MO Met ondersteuning/stimulans/prompt van een persoon

N.B. Als er bij ZO een ++ gescoord wordt, dan hoeft MO niet ingevuld te worden er van uit gaande dat deze dan ook als een ++ gescoord zou worden.

Voorafgaand

Vraag	Antwoord
1. Hebben er veranderingen plaatsgevonden in de randvoorwaarden (Onderdeel A) ten opzichte van de laatste evaluatie?	
2. Zijn deze veranderingen aangepast in het huidig ingevulde onderdeel A?	
Reden veranderingen:	

Communicatieve vaardigheden (output)

Vraag	Antwoord	ICF-CY Code
1. Neemt de cliënt de beurt in conversaties?	ZO: MO:	B1672
2. Geeft de cliënt de beurt aan zijn/haar conversatiepartner?	ZO: MO:	B1672
3. Introduceert de cliënt zelf een gespreksonderwerp?	ZO: MO:	B1672
4. Kan de cliënt dit zelfgekozen gespreksonderwerp handhaven tijdens de conversatie?	ZO: MO:	B1672

ONDERDEEL B BEHANDELEVALUATIE

5. Begroet de cliënt iemand door middel van:		
▪ Gezichtsmimiek ▪ Houding ▪ Blikrichting/oogcontact ▪ Niet officiële gebaren ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Geluiden/vocalisaties ▪ Gesproken woorden ▪ DCOH	ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO:	B16710 B16713
6. Neemt de cliënt afscheid van iemand door middel van:		
▪ Gezichtsmimiek ▪ Houding ▪ Blikrichting/oogcontact ▪ Niet officiële gebaren ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Geluiden/vocalisaties ▪ Gesproken woorden ▪ DCOH	ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO:	B16710 B16713
7. Vestigt de cliënt aandacht op zichzelf door middel van:		
▪ Gezichtsmimiek ▪ Houding ▪ Blikrichting/oogcontact ▪ Niet officiële gebaren ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Geluiden/vocalisaties ▪ Gesproken woorden ▪ DCOH	ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO:	B16710 B16713

ONDERDEEL B BEHANDELEVALUATIE

8. Vestigt de cliënt aandacht op iets anders door middel van:		
▪ Gezichtsmimiek ▪ Houding ▪ Blikrichting/oogcontact ▪ Niet officiële gebaren ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Geluiden/vocalisaties ▪ Gesproken woorden ▪ DCOH	ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO:	B16710 B16713
9. Benoemt de cliënt voorwerpen, acties of personen?	ZO: MO:	B16710
10. Benoemt de cliënt aspecten van voorwerpen, acties of personen?	ZO: MO:	B16710
11. Geeft de cliënt verbaal aan wat het waarneemt of doet?	ZO: MO:	B16710
12. Vraagt de cliënt om voorwerpen/personen die niet in de ruimte aanwezig zijn door middel van:		
▪ Gezichtsmimiek ▪ Houding ▪ Blikrichting/oogcontact ▪ Niet officiële gebaren ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Geluiden/vocalisaties ▪ Gesproken woorden ▪ DCOH	ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO:	B16710 B16713
13. Stelt de cliënt inhoudelijke vragen?	ZO: MO:	B16710
14. Geeft de cliënt antwoord op vragen door middel van ja/nee?	ZO: MO:	B16713 B16710
15. Geeft de cliënt een instemmende reactie op een informatieve vraag of opmerking?	ZO: MO:	B16713 B16710

ONDERDEEL B BEHANDELEVALUATIE

16. Geeft de cliënt een ontkennend antwoord op een informatieve vraag door middel van:		
▪ Gezichtsmimiek ▪ Houding ▪ Blikrichting/oogcontact ▪ Niet officiële gebaren ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Geluiden/vocalisaties ▪ Gesproken woorden ▪ DCOH	ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO:	B16710 B16713
17. Geeft de cliënt antwoord op vragen die beginnen met 'wat', 'wie' en 'waar'?		
	ZO: MO:	B16710
18. Weigert/protesteert de cliënt iets door middel van:		
▪ Gezichtsmimiek ▪ Houding ▪ Blikrichting/oogcontact ▪ Niet officiële gebaren ▪ Officiële gebaren (NGT/NmG) ▪ Geluiden/vocalisaties ▪ Gesproken woorden ▪ DCOH	ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO: ZO: MO:	B16710 B16713
19. Geeft de cliënt aan wat hij/zij wil door middel van:		
▪ Gezichtsmimiek	ZO: MO:	B16713
▪ Houding	ZO: MO:	B16713
▪ Blikrichting/oogcontact	ZO: MO:	B16713
▪ Niet officiële gebaren	ZO: MO:	B16713
▪ Officiële gebaren (NGT/NmG)	ZO: MO:	B16710
▪ Geluiden/vocalisaties	ZO: MO:	B16710
▪ Gesproken woorden	ZO: MO:	B16710
▪ DCOH	ZO: MO:	B16710
20. Drukt de cliënt emoties uit door middel van gezichtsmimiek?		
	ZO: MO:	B16713
21. Drukt de cliënt emoties verbaal uit?		
	ZO: MO:	B16710

ONDERDEEL B BEHANDELEVALUATIE

22. Gebruikt de cliënt inhoudswoorden in zijn of haar uitingen?	*Bij positief antwoord	B16710
A. Varieert de cliënt in de woordsoorten die het gebruikt?	*Bij positief antwoord	B16710
B. Gebruikt de cliënt de volgende woordsoorten: ▪ Zelfstandige naamwoorden ▪ Werkwoorden ▪ Bijvoeglijke naamwoorden ▪ Bijwoorden ▪ Preposities/postposities	B16710	
23. Gebruikt de cliënt functiewoorden in zijn/haar uitingen?		B16710
24. Maakt de cliënt éénwoordsuitingen?		B16710
25. Maakt de cliënt tweewoordsuitingen?	*Bij positief antwoord	B16710
A. Varieert de cliënt in de zinsstructuren, die het gebruikt?	*Bij positief antwoord	B16710
B. Gebruikt de cliënt de volgende zinsstructuren: ▪ SA ▪ SV ▪ AV ▪ OV ▪ SC ▪ AA ▪ VC ▪ OA	B16710	
S = onderwerp, V = werkwoord, A = bijwoordelijke bepaling, O = meewerkend voorwerp, C = naamwoordelijk deel van het gezegde		
26. Maakt de cliënt meerwoordsuitingen (3 of meer woorden)?	*Bij positief antwoord	B16710
A. Varieert de cliënt in het gebruik van zinsstructuren?	*Bij positief antwoord	B16710
B. Gebruikt de cliënt de volgende zinsstructuren: ▪ SVA ▪ SAA ▪ OAV ▪ SVC ▪ SVO ▪ SVAA ▪ SVAO ▪ AAV ▪ SVAC ▪ Combinatie van meer dan 4 elementen	B16710	
S = onderwerp, V = werkwoord, A = bijwoordelijke bepaling, O = meewerkend voorwerp, C = naamwoordelijk deel van het gezegde		

ONDERDEEL B BEHANDELEVALUATIE

Gebruik Dynamisch Communicatie Ondersteunend Hulpmiddel (output)

Vraag	Antwoord
1. Maakt de cliënt doelbewust gebruik van het dynamisch COH om een boodschap over te brengen?	ZO: MO:
2. Begrijpt de cliënt dat het gebruik van zijn/haar dynamisch COH effect heeft op de acties en gedragingen van anderen?	
3. Selecteert de cliënt meerdere items om tot een zin of een verhaal te komen?	ZO: MO:
4. Selecteert de cliënt doelbewust de boodschap die het wil overbrengen?	ZO: MO:
5. Selecteert de cliënt zelfstandig en doelbewust boodschappen met de aangeboden bedieningswijze?	
6. Sluit de aangeboden bedieningswijze aan op de capaciteiten van de cliënt?	
7. Navigeert de cliënt doelbewust door het dynamisch COH?	ZO: MO:
8. Klikt de cliënt gericht het doorklikscherm aan, om te komen tot het item dat hij/zij wil selecteren?	ZO: MO:
9. Gaat de cliënt doelbewust terug naar het hoofdscherm?	ZO: MO:
10. Kost het de cliënt veel tijd voordat het de bedoelde boodschap heeft gevonden en geselecteerd?	ZO: MO:
In het geval van foto's als gebruikte representatie:	
A. Zijn de foto's helder en goed van kwaliteit? B. Is de boodschap van de foto helder en staan er niet te veel (afleidende) details op de foto? C. Zijn de foto's van de omgeving van de cliënt, waardoor hij/zij ze herkent?	
In het geval van pictogrammen als gebruikte representatie:	
A. Welk grafisch symbolen pakket wordt er gebruikt? B. Zijn alle symbolen begrijpelijk voor de cliënt? a. Kan de cliënt moeilijke (abstractere) pictogrammen leren? C. Zijn de pictogrammen een weergave van de omgeving om de cliënt heen? (Bijvoorbeeld plaatjes van een jongetje die iets doet, als de cliënt zelf een jongen is)	
In het geval van geschreven woorden als gebruikte representatie:	
A. Kan de cliënt alle woorden lezen? B. Is de lettergrootte groot genoeg voor de cliënt dat het de woorden goed en met niet te veel inspanning kan lezen? C. Wordt er gebruik gemaakt van een schreefloos lettertype?	
11. Begrijpt de cliënt de gebruikte wijze van weergeven?	
12. Kan de cliënt de gebruikte wijze van weergeven voldoende waarnemen om boodschappen goed te kunnen onderscheiden van elkaar?	

ONDERDEEL B BEHANDELEVALUATIE

13. Past de hoeveelheid boodschappen bij de communicatieve capaciteit van de cliënt: ▪ Is de hoeveelheid boodschappen toereikend genoeg voor alles wat de cliënt wil communiceren? ▪ Is de hoeveelheid voor de cliënt te overzien?	

Omgeving

Vraag	Antwoord	ICF-CY Code
1. Wordt het taalniveau aangepast tot een begrijpelijk niveau voor de cliënt door:		
▪ Behandelend logopedist ▪ Andere behandelende zorgprofessionals ▪ Leerkrachten ▪ Ouders/verzorgers ▪ Leeftijdsgenoten		B16700 B16702
2. Wordt er tijdens een conversatie het DCOH gebruikt om te communiceren naar de cliënt (gedrag modelleren) door:		
▪ Behandelend logopedist ▪ Andere behandelende zorgprofessionals ▪ Leerkrachten ▪ Ouders/verzorgers ▪ Leeftijdsgenoten		B16700 B16702
3. Is het dynamisch COH in alle situaties voldoende binnen handbereik van de cliënt, zodat de cliënt het kan gebruiken?		
A. Zo nee, waar niet, waar wel en waarom niet?		E1251
4. Is er de mogelijkheid om de tijd te nemen voor communicatie met de cliënt in:		
▪ Klassensituatie ▪ Behandelsituatie		D710

Ruimte voor aanvullende opmerkingen passend bij onderdeel A Randvoorwaarden

Onderdeel C Ouders/Leerkrachten

Deze vragenlijst is ontwikkeld om de communicatieve vaardigheden van uw kind/leerling te evalueren bij het gebruik van een communicatie ondersteunend hulpmiddel (COH). Dit instrument is speciaal ontwikkeld voor kinderen en jongeren met een meervoudige beperking die gebruik maken van een spraakcomputer. Deze vragenlijst kan door de logopedist gebruikt om het (communicatieve) gedrag van het kind/de jongere ook buiten de behandeling in kaart te brengen. De ICF-codes die in de laatste kolom beschreven zijn, zijn bedoeld voor de behandelaar. Hier hoeft u zelf niets mee te doen. Om de vragenlijst leesbaar te houden, wordt er gesproken van 'het kind', maar hier wordt ook de jongere mee bedoelt.

Het volledige evaluatie-instrument bevat 2 onderdelen die worden ingevuld door de logopedist, namelijk onderdeel A Randvoorwaarden en onderdeel B Behandelevaluatie. Onderdeel C (dit onderdeel) is bestemd voor de ouders en/of leerkracht van het kind/de jongere. Hierin staat een selectie van vragen die betrekking hebben op randvoorwaarden, communicatie en gebruik van het COH.

Bij vragen met een driepuntschaal werkt het als volgt:

- Ja → ga door naar de volgende cijfervraag (1., 2., etc.)
- Nee → ga door naar de volgende lettervraag (A., B., etc.)

De volgende antwoordmogelijkheden worden in de vijfpuntschaal gehanteerd:

- Altijd
- Bijna altijd
- Soms
- Bijna nooit
- Nooit
- ? (Weet ik niet)
- n.v.t. (Niet van toepassing voor deze cliënt)

Wanneer het antwoordvakje leeg is, is het een open vraag. Het antwoord dient dan in het lege vakje geschreven te worden.

ONDERDEEL C OUDERS/LEERKRACHTEN

Algemene informatie over het kind/de jongere (naam, leeftijd, leefsituatie, eigenschappen, etc.)

Onderdeel I: Randvoorwaarden voor communicatie

Input

Vraag	Antwoord	ICF-CY Code
1. Heeft het kind problemen met zien?		B156
A. Heeft het kind een bril/lenzen?	Namelijk:	B156
B. Kan het hiermee 100% (zonder problemen) zien?		B156
2. Heeft het kind problemen met horen?		B156
A. Heeft het kind een gehoorhulpmiddel? (apparaat/implantaat)	Namelijk:	B156
B. Kan het hiermee zonder problemen horen? (gehoor tussen 0-20 dB)		B156
3. Laat het kind op zijn of haar wijze reactie zien als u hem/haar aantikt op zijn/haar arm of been?		B156
4. Kan het kind één van de sensorische prikkels beter registreren dan andere? (kijken, horen, voelen, ruiken, proeven)	Namelijk:	B2
5. Kan het kind een bepaalde ruimte vinden in een voor hem/haar bekende locatie? (Bijvoorbeeld de wc op school, zijn/haar slaapkamer in huis)		B114
6. Heeft u het idee dat het kind onderscheid kan maken tussen ochtend of middag? (of het al bijna naar huis mag of nog eventjes moet)		B114
7. Heeft u het idee dat het kind kan inschatten of een vreemde een volwassene is of een kind?		B114
8. Kan het kind onderscheid maken tussen anderen en zichzelf?		B114

Opmerkingen:

ONDERDEEL C OUDERS/LEERKRACHTEN

Verwerking

Vraag	Antwoord	ICF-CY Code
1. Laat het kind op zijn/haar manier reactie zien bij het noemen van zijn/haar naam?		B140
2. Is het kind in staat langere tijd bezig te zijn met een opdracht/taak van een zorgprofessional/ taak in de klas/ tijdens een spel? (minimaal 5 handelingen per taak)		B140
A. Is het kind door kleine visuele, tactiele of auditieve prikkels afgeleid? (Als de radio zacht aanstaat op de achtergrond, wanneer iemand langs het raam loopt)		B140
3. Vergeet het kind vaak wat hij/zij aan het doen was? (vaak= meer dan 50% van de tijd)		B144
4. Onthoudt alleen het eerste of laatste wanneer er drie dingen gezegd worden?		B144
5. Merkt het kind zelf dingen op? (Een bekende die de kamer binnen komt, etc.)		B110
6. Is het kind moe na het uitvoeren van één korte taak? (5 minuten)		B130
7. Is het kind gemotiveerd om een taak uit te voeren binnen zijn/haar interesses?		B130
A. Is het kind gemotiveerd om een taak uit te voeren buiten zijn/haar interesses?		
8. Raakt het kind verstrikt in details en verlies hij/zij het algemene overzicht? (ga door naar A wanneer kind verstrikt raakt in details)		B164
A. Kan uw kind dit daarna weer zelf oplossen?		B164
9. Begrijpt het kind symbolen/pictogrammen? (ga door naar vraag A)	Namelijk:	B164
A. Begrijpt het kind concrete afbeeldingen?		B164
10. Heeft het kind moeite met het uitvoeren van ideeën?		B164
11. Heeft het kind moeite met verandering van situaties?		B117
12. Hoe is de leervaardigheid van het kind?		B130

Opmerkingen:

ONDERDEEL C OUDERS/LEERKRACHTEN

Output

Vraag	Antwoord	ICF-CY Code
1. Toont het kind belangstelling in anderen?(Volwassenen/kinderen) (ga door naar vraag A)		B112
A. Speelt het kind samen met anderen? (Volwassenen/kinderen)		B112
2. Deelt het kind speelgoed/eigendommen met anderen?		B112
3. Laat het kind een reactie zien bij emoties van anderen op zijn/haar manier?		B152
4. Kan het kind de gevolgen van zijn/haar gedrag overzien?		B112
5. Kan het kind ongemakken aangeven? (Zoals pijn)		B152
6. Kan het kind een zittende houding minstens één minuut met steun volhouden?		D4153
7. Kan het kind een zittende houding minstens één minuut zonder steun volhouden?		D4153
8. Kan het kind iets kleins oppakken met duim en vingers?		B147
9. Kan het kind een legpuzzel maken met minstens 6 stukjes?		B147
10. Kan het kind een streep zetten op papier met potlood? (Hoeft niet recht te zijn)		B147
11. Kan het kind bewust bewegingen naar links, rechts en voren maken? (meer dan 2x elke beweging)		B147

Opmerkingen:

ONDERDEEL C OUDERS/LEERKRACHTEN

Onderdeel II: Communicatie en de spraakcomputer

Communicatie

In dit onderdeel wordt er gebruik gemaakt van MO en ZO. Hiermee wordt bedoeld dat het kind iets kan Met Ondersteuning (MO) van een volwassene/persoon uit de omgeving en Zonder Ondersteuning (ZO) van een ander persoon. Bij sommige items staat er de keuze verbaal/non verbaal. Hierbij wordt hetgeen geselecteerd wat van toepassing is. Als het kind het allebei laat zien, dan worden beide opties geselecteerd.

Vraag	Antwoord	ICF-CY Code
1. Wie is de belangrijkste communicatiepartner van het kind? ¹ (Ga altijd door naar vraag A en B) A. Brengt het kind hier ook de meeste tijd mee door? B. Is dit ook de meest vaardige communicatiepartner?		
2. Past de omgeving (waaronder uzelf) het taalniveau aan tot een voor het kind te begrijpen niveau?		B16700 B16702
3. Kan het kind iemand begroeten?	ZO: MO:	B16713 B16710
4. Kan het kind afscheid van iemand nemen?	ZO: MO:	B16713 B16710
5. Vestigt het kind aandacht op zichzelf? (Bijvoorbeeld door te roepen)	ZO: MO:	B16713 B16710
6. Vestigt het kind aandacht op een ander persoon/voorwerp? (Door te wijzen/roepen)	ZO: MO:	B16713 B16710
7. Benoemt het kind voorwerpen, personen of acties?	ZO: MO:	B16713 B16710
8. Benoemt het kind aspecten van voorwerpen, acties of personen?	ZO: MO:	B16713 B16710
9. Laat het kind verbaal weten wat het waarneemt of doet?	ZO: MO:	B16713 B16710
10. Kan het kind iets weigeren of protesteren?	ZO: MO:	B16713 B16710
11. Geeft het kind aan wat het wil?	ZO: MO:	B16713 B16710
12. Geeft het kind antwoord op vragen die beginnen met 'wie', 'wat' en 'waar'?	ZO: MO:	B16713 B16710

¹ Deze vraag wordt door de ouder ingevuld voor de thuissituatie. Door de leerkracht wordt deze vraag ingevuld voor de situatie in de klas.

ONDERDEEL C OUDERS/LEERKRACHTEN

13. Vraagt het kind om iets wat afwezig is?	ZO: MO:	B16713 B16710
14. Toont het kind belangstelling in leeftijdsgenoten?	ZO: MO:	B16713

Opmerkingen:

Gebruik spraakcomputer

Vraag	Antwoord
1. Hoe lang maakt het kind al gebruik van de spraakcomputer?	
2. Neemt het kind initiatief in het gebruiken van de spraakcomputer?	
3. Kan het kind de spraakcomputer zelfstandig bedienen? (ga altijd door naar vraag A)	
A. Is het kind in staat de spraakcomputer te bedienen met de wijze van besturing die gekozen is?	
4. Gebruikt het kind de spraakcomputer in alle omgevingen? (Subvragen alleen invullen wanneer het kind de spraakcomputer niet in iedere omgeving gebruikt)	
A. Het kind gebruikt de spraakcomputer alleen op school B. Het kind gebruikt de spraakcomputer alleen thuis C. Het kind gebruikt de spraakcomputer alleen thuis en op school D. Het kind gebruikt de spraakcomputer in een aantal vaste omgevingen	
5. Is de spraakcomputer mobiel? (bevestigd op de rolstoel, een mobiele steun)	
6. Hoe belangrijk vindt u dat de spraakcomputer is voor het kind?	
7. Maakt uw kind gebruik van foto's, woorden of pictogrammen? (ga altijd door naar vraag A en B)	Ja, namelijk: Anders, namelijk:
A. Is het lettertype/ grootte van afbeeldingen groot genoeg voor het kind? B. Begrijpt het kind de manier van weergave die gebruikt wordt?	
8. Selecteert het kind meerdere items om tot een zin/verhaal te komen?	ZO: MO:
9. Selecteert het kind doelbewust de boodschap die hij/zij wil overbrengen?	ZO: MO:

ONDERDEEL C OUDERS/LEERKRACHTEN

10. Kan het kind het doorklikscherm aanklikken, waar het item staat wat hij/zij wil selecteren?	ZO: MO:
11. Gaat het kind vanuit een doorklikscherm, terug naar het hoofdmenu?	ZO: MO:

Opmerkingen:

ONDERDEEL C OUDERS/LEERKRACHTEN

Ondersteuning van en aan ouders

In dit onderdeel is het van belang dat de vragen worden ingevuld naar uw ervaringen. Er zijn verschillende antwoordmogelijkheden in dit onderdeel. Wanneer er overige opmerkingen zijn, kunt u deze beschrijven in de daarvoor bestemde opmerkingenblokken.

Vraag	Antwoord
1. Wie vult de spraakcomputer? Wie bepaalt de inhoud van de woordenschat?	
2. Is dit in lijn met hoe vaak de spraakcomputer aangevuld moet worden?	
3. Hoe vaak wordt de woordenschat van spraakcomputer ge-update/aangevuld?	
4. Hoeveel tijd kost het om de spraakcomputer aan te vullen? (bijvoorbeeld uren per week, minuten per dag, uren per maand)	
5. Zijn er factoren die u ervan weerhouden de spraakcomputer vaker aan te vullen? (tijdsbestek, onvoldoende kennis)	
6. Met welke onderwerpen wordt de spraakcomputer vooral aangevuld?	
7. Met welke woordsoorten wordt de spraakcomputer vooral aangevuld?	
8. Is het softwareprogramma van de spraakcomputer gebruiksvriendelijk? (Opmerkingen in opmerkingenveld)	
9. Is de begeleiding door een professional voldoende om de spraakcomputer naar behoren aan te vullen?	

Opmerkingen (zoals: welke ondersteuning zou u willen krijgen en van wie?):